

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОЛОГІЯ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Екологія» з метою удосконалення системи якості вищої освіти в ТДАТУ.

Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Екологія». Всього опитано **23 респондента**. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (*низький рівень*) до 5 (*високий рівень*); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Екологія» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

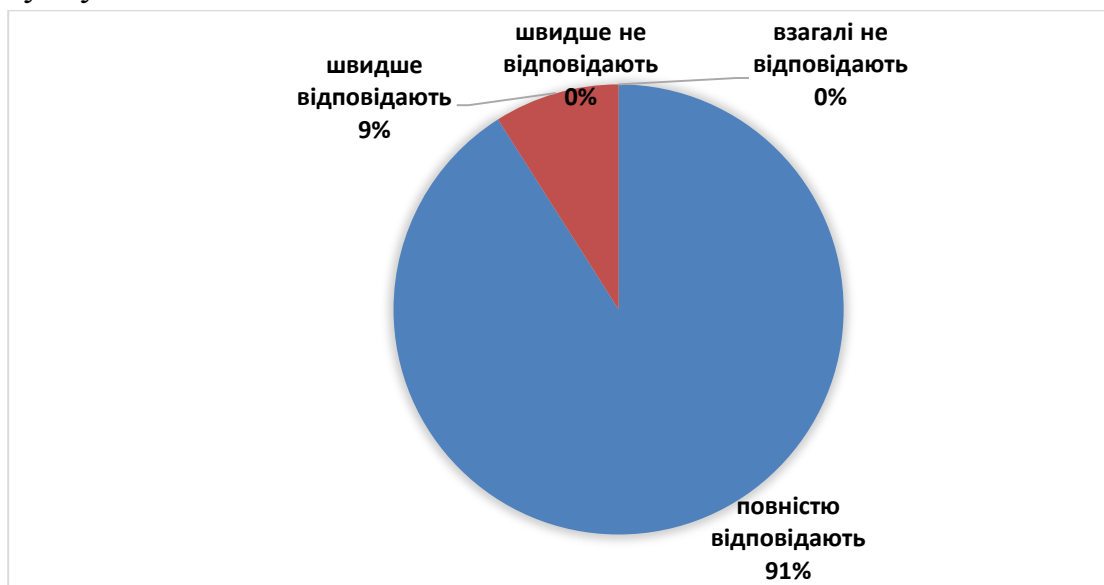

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (*1- найбільш важлива*) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Базові загальні знання	2
Засвоєння основ базових знань з професії	3
Усне і письмове спілкування рідною мовою	4
Здатність до аналізу і синтезу	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Елементарні комп'ютерні навички	1
Дослідницькі навички і уміння	2
Здатність до навчання	3
Здатність до критики та самокритики	4
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	5
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	6
Прийняття рішень	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	9	4	0	39	48
Рівень базових (професійних) знань і навичок	9	0	17	26	48
Стратегічне мислення	9	0	13	48	30
Націленість на кінцевий результат	4	13	17	26	39
Здатність працювати в колективі, команді	9	4	17	26	43
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	4	4	13	30	48
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	13	4	4	17	61
Навички управління персоналом, колективом	4	9	26	30	30
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	4	9	17	26	43
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	9	4	0	22	65

Ведення ділової документації	9	9	22	26	35
------------------------------	---	---	----	----	----

Результати оцінювання показали **високий рівень** (максимальний відсоток за 4 і 5 балами) наступних якостей та навичок: «рівень загальнотеоретичної підготовки» (87%), «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями» (87%), «стратегічне мислення» (78%), «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці» (78%), «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання» (78%). **Низький рівень** (мінімальний відсоток за 4 і 5 балами) - «націленість на кінцевий результат» (65%), «навички управління персоналом, колективом» (61%), «ведення ділової документації» (61%).

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	78
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	78
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	78
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	48
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	48
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	70
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	57
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	43

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів п'ять найбільш необхідних складових освітньої програми «Екологія» наступні:

1. Співвідношення теоретичної і практичної частини (78%)
2. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (78%)
3. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (78%)
4. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах (70%)
5. Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін (57%)

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо залучення роботодавців до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2.

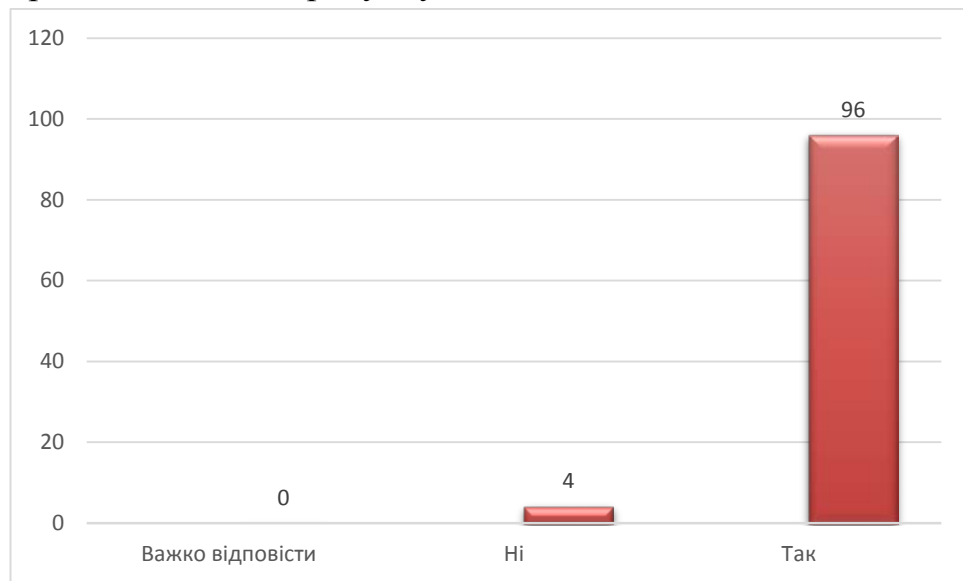

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – «Соціоекологія», «Синекологія», «Проектна діяльність».
- *необхідно вилучити з освітнього процесу* - не надано пропозицій.

Інші пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми наступні:

- перевага виробничим практикам;
- постійний зв'язок з виробництвом.

Висновки

1. У ході проведеного моніторингу були виокремлені та проранжовані компетентності випускників. На думку науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на освітньо-професійній програмі «Екологія» найбільш суттєві це – «здатність застосовувати знання на практиці» та «елементарні комп'ютерні навички». Основну перевагу викладачі надали саме професійним навичкам, які набуваються здобувачами в ході освітнього процесу. Найменші бали отримали – «здатність до аналізу та синтезу», «знання другої мови», «здатність пристосовуватись до нових ситуацій», «здатність породжувати нові ідеї (креативність)», «прийняття рішень». Окрім «знання другої мови» усі інші з неперіоритетних компетентностей відносяться здебільшого до особистісних якостей студентів, а також гнучких навичок

(Soft skills).

2. Результати оцінювання якостей та навичок випускників показали високий рівень (максимальний відсоток за 4 і 5 балами): «рівень загальнотеоретичної підготовки» (87%), «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями» (87%), «стратегічне мислення» (78%), «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці» (78%), «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання» (78%). Низький рівень (мінімальний відсоток за 4 і 5 балами) - «націленість на кінцевий результат» (65%), «навички управління персоналом, колективом» (61%), «ведення ділової документації» (61%).

Для сприяння розвитку, вдосконалення компетентностей у здобувачів пов'язаних з особистісними якостями необхідно:

- кураторам академічних груп внести відповідні теми до плану проведення кураторських годин; запрошувати для проведення тренінгів та тематичних семінарів коуч-тренерів, кваліфікованих осіб та спеціалістів;

- запропонувати здобувачам для самостійного ознайомлення підбірку літератури за темою самовдосконалення, постійного розвитку, набуття навичок роботи у команді і т.д.

Впровадження освітньо-професійної програми передбачає базове формування даних навичок у здобувачів вищої освіти з подальшим їх набуттям та вдосконаленням вже безпосередньо під час роботи та професійного розвитку (особливо це стосується «ведення ділової документації»).

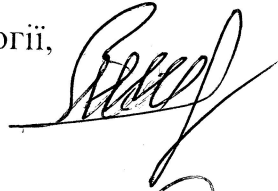
3. Респондентами було виокремлено п'ять найбільш необхідних складових освітньо-професійної програми «Екологія» на яких необхідно сфокусувати увагу при перегляді та оновленні ОПП, це: «співвідношення теоретичної і практичної частини», «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах», «доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін».

4. Переважна більшість опитаних викладачів вбачають сенс у залученні роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм. На їх думку це надасть змогу більш детально сфокусувати освітньо-професійну програму «Екологія» згідно з новітніми вимогами до майбутніх фахівців та підлаштуватись під сучасні тенденції ринку праці.

5. Пропозиції викладачів щодо введення до освітнього процесу навчальних дисциплін «Соціоекологія», «Синекологія», «Проектна діяльність»,

а також покращення якості освітньої програми шляхом надання переваги виробничим практикам та постійному зв'язку з виробництвом будуть розглянуті на засіданні проектної групи ОПП «Екологія».

Декан факультету агротехнологій та екології,
к.с.-г.н, доцент

Іванова І.Є.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Скляр Р.В.